

ข้อ 1-2 วิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 1

เขตอำนาจศาล (มาตรา 3, 4, 4 ทวิ, 4 ตริ, 4 จัตวา, 5*, 7*)

คำพิพากษาฎีกาที่ 609/2557 ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้เพิกถอนหมายบังคับคดี หมายบังคับคดียอมสิ้นผลบังคับไปในตัว เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงไม่มีอำนาจที่จะอายัดเงินพิพาทไว้แทนโจทก์อีกต่อไป แม้โจทก์อ้างว่าคดียังไม่ถึงที่สุด แต่คำพิพากษาศาลอุทธรณ์มีผลผูกพันคู่ความทั้งสองฝ่ายที่จะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาศาลฎีกาเปลี่ยนแปลงแก้ไข กลับหรืองดเสียตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 วรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงต้องคืนเงินแก่จำเลยตามคำร้องของจำเลย แม้จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาขอให้มีการสั่งคืนเงิน แต่การเสนอคำร้องขอที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 7 (2) บัญญัติให้เสนอต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีตามมาตรา 302 ซึ่งก็คือศาลที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นต้น การที่ศาลชั้นต้นสอบถามและมีคำสั่งให้คืนเงินแก่จำเลย จึงชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6231/2556 โจทก์มีภูมิภาคที่อำเภอสตหีบ จังหวัดชลบุรี ส่วนจำเลยมีภูมิภาคที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำเลยส่งใบสั่งซื้อสินค้าทางโทรสารไปยังที่ทำการโจทก์ที่อำเภอสตหีบ โดยโจทก์มิได้บอกกล่าวสนองรับไปถึงจำเลย ณ ที่นั้น เวลานั้นแต่อย่างใด การที่โจทก์จัดส่งสินค้าตามคำสั่งซื้อไปให้จังหวัด ณ ที่ทำการบริษัทจำเลยที่อำเภอเมืองชลบุรี และจำเลยได้รับมอบสินค้าแทนการบอกกล่าวสนองรับจึงถือว่าสถานที่รับมอบสินค้าเป็นสถานที่มูลคดีเกิดขึ้น โจทก์จึงต้องฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาและมูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1184/2556 เดิมจำเลยที่ 1 เข้าซื้อรถยนต์คันพิพาทจากบริษัท จ. ผ่อนชำระได้ 3 ปี ก็ไม่สามารถผ่อนต่อได้ จึงขอสินเชื่อจากบริษัท ส. สาขาร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นตัวแทนของโจทก์ โดยจำเลยทั้งสามลงชื่อในสัญญาซื้อขายแบบมีเงื่อนไขบังคับและหนังสือสัญญาค้ำประกันในฐานะผู้ซื้อและผู้ค้ำประกันที่จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีกรลงชื่อผู้ขาย หลังจากนั้นมีการส่งสัญญาไปให้โจทก์ลงชื่อเป็นคู่สัญญาในฐานะผู้ขายที่จังหวัดสุรินทร์ โดยระบุสถานที่ทำสัญญาเลขที่ 300 อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อโจทก์กับจำเลยทั้งสามมุ่งจะทำสัญญาเป็นหนังสือระหว่างกัน ย่อมถือได้ว่าสถานที่ที่โจทก์ลงชื่อเป็นคู่สัญญาในฐานะผู้ขายเป็นสถานที่ที่มูลคดีเกิดอีกแห่งหนึ่งด้วยซึ่งเมื่อตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์อยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้น โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสามต่อศาลชั้นต้นได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 4 (1) และ มาตรา 5

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 201/2556 ตามคำร้องของผู้ร้องคัดค้านกล่าวอ้างว่า ศาลจังหวัดสงขลา ดำเนินการพิจารณาไม่ชอบด้วยกฎหมาย มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ที่มุ่งหมายจะยังให้การเป็นไปด้วยความยุติธรรมหรือที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนในการพิจารณาพยานหลักฐาน

อันเป็นเรื่องการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 27 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ซึ่งศาลชั้นต้นในคดีที่มีการพิจารณาที่ผิดระเบียบมีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นหรือสั่งแก้ไขเสียได้ ผู้ร้องคัดค้านจึงชอบที่จะยกขึ้นว่ากล่าวกันในคดีเดิมที่อ้างว่ามีการพิจารณาที่ผิดระเบียบ จะมายื่นคำร้องเป็นคดีใหม่ที่ศาลอาญาหาได้ไม่ ผู้ร้องคัดค้านไม่มีอำนาจยื่นคำร้องคดีนี้ที่ศาลอาญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4487/2556 ตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ที่ขอให้จำเลยทั้งสี่ถอนการยึดทรัพย์ห้องชุดของโจทก์ หากจำเลยทั้งสี่ไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสี่ แสดงว่าโจทก์ประสงค์จะให้ศาลพิพากษา เพิกถอนการยึดทรัพย์ห้องชุดของโจทก์อันสืบเนื่องมาจากข้ออ้างของโจทก์ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีโดยการจดทะเบียนของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกินกว่าที่พอจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 284 ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 296 บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้วว่า ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องต่อศาลก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลงเพื่อให้ศาลสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวง โจทก์ในฐานะลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีที่อ้างว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีโดยไม่ชอบ จึงต้องดำเนินการตามบทกฎหมายนั้น แม้โจทก์จะมีคำขอให้จำเลยทั้งสี่ชดใช้ค่าเสียหายมาด้วยก็เป็นเพียงคำขอต่อเนื่องและเมื่อศาลยังมีได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการยึดทรัพย์ก็จะฟังว่าการกระทำของจำเลยทั้งสี่เป็นการโต้แย้งสิทธิโจทก์หาได้ไม่ ฟ้องของโจทก์จึงเกี่ยวกับการบังคับคดีในคดีเดิมของศาลชั้นต้นและจำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้โดยครบถ้วนและถูกต้อง ต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 7 (2) โจทก์จึงต้องเสนอคดีโดยทำเป็นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นในคดีเดิมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี หาใช่ยื่นคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นเป็นคดีใหม่ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15227/2556 แม้โจทก์ไม่ได้เป็นคู่ความแต่โจทก์ตกลงยินยอมใช้รถแทรกเตอร์ของตนเป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ที่มีต่อจำเลยที่ 1 ด้วยการนำหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของรถแทรกเตอร์ ให้จำเลยที่ 1 พินาศไปตามนั้น ผลแห่งสัญญาประนีประนอมยอมความผูกพันโจทก์ให้ต้องปฏิบัติตาม และต้องถือว่าโจทก์เป็นผู้มีส่วนได้เสียซึ่งมีสิทธิตามกฎหมายที่จะโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาหรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาได้เมื่อโจทก์เห็นว่า การบังคับคดีตามคำพิพากษตามสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำฟ้องของโจทก์คดีนี้จึงเป็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีเดิม โจทก์ชอบที่จะขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีเดิมตาม ป.วิ.พ. มาตรา 7 (2) ประกอบมาตรา 302 วรรคหนึ่ง โจทก์จะฟ้องเป็นคดีนี้ใหม่ไม่ได้ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5351/2555 การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องโดยการครอบครองปรักษตาม ป.พ.พ. มาตรา 1382 และคดีถึงที่สุดแล้วนั้น เมื่อผู้คัดค้านอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้คัดค้าน โดยผู้คัดค้านมิได้เป็นคู่ความในคดีในขณะที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง ผู้คัดค้านจึงเป็นบุคคลภายนอกคดี มีอำนาจที่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่า ตาม ป.วิ.พ.มาตรา 145 วรรคสอง (2)

โดยผู้คัดค้านชอบที่จะเสนอคดีต่อศาลอย่างคดีมีข้อพิพาทเป็นคดีใหม่ และกรณีนี้มีใช้กรณีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 7 (4) ดังที่ผู้คัดค้านฎีกา เพราะคำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งให้ที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้อง ไม่ใช่คำสั่งเกี่ยวกับการอนุญาตหรือการแต่งตั้งตามความหมายของมาตราดังกล่าว ซึ่งผู้คัดค้านสามารถจะยื่นคำร้องต่อศาลในคดีเดิมได้

สรุป คำสั่งศาลชั้นต้นที่แสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตาม ป.พ.พ. มาตรา 1382 ไม่ใช่คำสั่งเกี่ยวกับการอนุญาตหรือการแต่งตั้งของศาล ผู้คัดค้านจะขอให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งศาลเข้ามาในสำนวนคดีเดิมไม่ได้ ต้องฟ้องเป็นคดีมีข้อพิพาทเป็นคดีใหม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12978/2555 จำเลยซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่พิษณุโลก โทรศัพทมาหาโจทก์ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ชัชวาทเพื่อเสนอขายสมุดคู่มือจดทะเบียนรถตามฟ้อง และโจทก์ก็ตอบตกลงซื้อสมุดคู่มือจดทะเบียนรถจากจำเลยไว้ มูลคดีจึงเกิดที่ภูมิลำเนาของจำเลย ซึ่งเป็นสถานที่ที่คำสนองรับซื้อของโจทก์ไปถึงจำเลย อันอยู่ในเขตอำนาจของศาลพิษณุโลก โจทก์จึงต้องเสนอคำฟ้องที่ศาลพิษณุโลก ซึ่งเป็นศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลและมูลคดีเกิดในเขตศาล แม้โจทก์จะนัดจำเลยให้มีการส่งมอบสมุดคู่มือจดทะเบียนรถให้แก่โจทก์ที่สิงห์บุรี ก็มีใช้สถานที่ที่ต้นเหตุพิพาท อันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิโจทก์เกิดขึ้น ก็ทำให้มูลคดีที่เกิดขึ้นที่ศาลพิษณุโลกอันเป็นภูมิลำเนาของจำเลยเปลี่ยนแปลงไปไม่ โจทก์จึงไม่มีเสนอคำฟ้องต่อศาลจังหวัดสิงห์บุรี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 398-399/2555 ป.วิ.พ.มาตรา 4 (1) บัญญัติว่า คำฟ้องให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล ไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่ และคำว่า "มูลคดีเกิด" หมายถึง เหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิอันจะทำให้โจทก์มีอำนาจฟ้อง โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระเงินคืนแก่โจทก์ด้วยเหตุลวงมิตควรได้ โดยข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา คือ การที่จำเลยทั้งสองเรียกเอาหลักประกันการปฏิบัติผิดสัญญาจากธนาคาร ส. ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันโจทก์ และธนาคารจ่ายเงินให้จำเลยทั้งสองไปโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้แล้วธนาคารใช้สิทธิไล่เบี้ยหักเงินจากบัญชีเงินฝากของโจทก์ชำระหนี้ดังกล่าว ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายเช่นนี้ ย่อมเห็นได้ว่าเหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิที่ทำให้โจทก์มีอำนาจฟ้องเกิดขึ้น ณ ที่ทำการของธนาคาร ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีการจ่ายเงินให้จำเลยทั้งสองแล้วหักเงินในบัญชีเงินฝากของโจทก์ เมื่อธนาคาร ส. มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น โจทก์จึงมีอำนาจเสนอคำฟ้องคดีนี้ต่อศาลชั้นต้นได้ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12978/2555 จำเลยซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก โทรศัพทมาหาโจทก์ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดชัชวาท เพื่อเสนอขายสมุดคู่มือจดทะเบียนรถตามฟ้อง และโจทก์ตอบตกลงว่าจะรับซื้อสมุดคู่มือจดทะเบียนรถจากจำเลยไว้ มูลคดีจึงเกิดที่ภูมิลำเนาของจำเลยซึ่งเป็นสถานที่ที่คำสนองรับซื้อของโจทก์ไปถึงจำเลยอันอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดพิษณุโลก โจทก์จึงต้องฟ้องจำเลยที่ศาลจังหวัดพิษณุโลกซึ่งเป็นศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลและมูลคดีเกิดในเขตศาล แม้โจทก์นัดจำเลยให้ส่งมอบสมุดคู่มือจดทะเบียนรถให้โจทก์ที่อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีใช้สถานที่ที่ต้นเหตุพิพาทอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิต่อโจทก์เกิดขึ้น หากทำให้มูลคดีซึ่งเกิดขึ้นที่

จังหวัดพิษณุโลกอันเป็นภูมิลำเนาของจำเลยเปลี่ยนแปลงไปไม่ โจทก์จึงไม่อำนาจเสนอคำฟ้องต่อศาล
จังหวัดสิงห์บุรี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7953/2554 (บทบรรณาธิการ เล่ม 6 สมัย 67) โจทก์ฟ้องให้จำเลย
ทั้งแปดรับผิดชำระเงินตามสัญญาซื้อขาย ซึ่งตาม ป.วิ.พ.มาตรา 4 บัญญัติว่า "เว้นแต่จะมีบทบัญญัติเป็น
อย่างอื่น (1) คำฟ้องให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขต
ศาลไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่" การที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งแปดให้รับผิดตาม
สัญญาซื้อขายที่ศาลจังหวัดกำแพงเพชรโดยจำเลยทั้งแปดมิได้มีภูมิลำเนาที่จังหวัดกำแพงเพชร และมูลคดี
ก็มิได้เกิดขึ้นที่จังหวัดกำแพงเพชร เพราะข้อเท็จจริงฟังได้ว่ามีการตกลงซื้อขายข้าวเปลือกกันที่จังหวัด
พิจิตร และมีการส่งมอบข้าวเปลือกกันตามจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่จังหวัดกำแพงเพชร ศาลจังหวัด
กำแพงเพชรจึงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ และเมื่อปรากฏในชั้นทำคำพิพากษาว่า คดีไม่อยู่ใน
อำนาจพิจารณาและพิพากษาของศาลชั้นต้นแล้ว ศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะพิพากษายกฟ้องได้โดยไม่ต้อง
วินิจฉัยชี้ขาดประเด็นอื่น ๆ ตามคำฟ้องและคำให้การต่อไป เพราะไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษตามพระ
ธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 18 ทั้งการที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ในกรณีนี้ เป็นเรื่องที่ศาล
ชั้นต้นหยิบยกประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาลซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย
ของประชาชนขึ้นวินิจฉัยเอง โดยที่จำเลยทั้งแปดมิได้ยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไว้ใน
คำให้การ ดังนั้น การพิพากษายกฟ้องจึงถือเสมือนการสั่งไม่รับคำฟ้องนั่นเอง ศาลชั้นต้นจึงต้องสั่งคืนคำ
ขึ้นศาลให้แก่โจทก์ทั้งหมดตาม ป.วิ.พ. 151 วรรคหนึ่ง (เดิม)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4242/2554 จำเลยที่ 3 ได้ตกลงว่าจ้างโจทก์เป็นนายความแก่ต่าง
คดีให้ที่บ้านของ ก.ที่จังหวัดเชียงใหม่ สัญญาจ้างว่าความซึ่งมีลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของไม่มีกฎหมาย
บังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือสมบูรณ์ใช้บังคับกันได้ การที่โจทก์กับจำเลยที่ 3 มีการโทรศัพท์พูดคุยปรึกษา
คดี จัดหาและส่งเอกสาร เป็นเพียงขั้นตอนปฏิบัติของโจทก์ที่กระทำภายหลังจากที่สัญญาเกิดขึ้นแล้ว
มูลคดีนี้จึงเกิดขึ้นในเขตอำนาจศาลจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อมูลคดีมิได้เกิดในเขตอำนาจของศาลจังหวัด
นครปฐมและภูมิลำเนาของจำเลยทั้งสามล้วนอยู่นอกเขตอำนาจศาลจังหวัดนครปฐม โจทก์จะเสนอคำฟ้อง
ต่อศาลจังหวัดนครปฐมหาได้ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2997/2554 คำฟ้องของโจทก์ที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการ
ขายทอดตลาดที่ดินโฉนดเลขที่ 23422 พร้อมทั้งสิ่งปลูกสร้าง และให้จำเลยที่ 1 ที่ 3 ถอนการยึดที่ดิน
โฉนดเลขที่ 19323 พร้อมทั้งสิ่งปลูกสร้าง โดยโจทก์ทั้งสองอ้างว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้แจ้งประกาศ
ขายทอดตลาดให้ทราบ และขายทอดตลาดทรัพย์สินไปในราคาต่ำกว่าราคาปกติ ทำให้โจทก์ทั้งสองมีหนี้ค้าง
ชำระต้องถูกยึดทรัพย์สินอื่นอีก อันเป็นคำฟ้องที่อ้างว่าการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ.
มาตรา 296 วรรคสอง จึงต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี โจทก์ทั้งสองหาอาจนำคดี
มาฟ้องใหม่ได้ไม่และในกรณีที่โจทก์ขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ชำระค่าเสียหายเป็นค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงาน
บังคับคดีแทนโจทก์ และให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระค่าเสียหายแก่โจทก์นั้น เมื่อศาลยังไม่มีคำพิพากษา
หรือคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดหรือเพิกถอนการยึดทรัพย์สินก็จะฟังว่าการกระทำของจำเลยทั้งสาม
เป็นการโต้แย้งสิทธิโจทก์ทั้งสองหาได้ไม่ โจทก์ทั้งสองจึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสาม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2016/2554 จำเลยออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้แก่บริษัท อ. ณ สำนักงานตั้งอยู่ถนนสารใต้แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ถือว่ามูลคดีเกิดขึ้น ณ สถานที่ที่จำเลยออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้แก่บริษัท อ. ซึ่งเกี่ยวข้องกับเหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิทำให้เกิดอำนาจฟ้อง ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากบริษัท อ. จึงมีสิทธิฟ้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้ตาม ป.วิ.พ.มาตรา 4 (1)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9430/2554 สัญญาจำระหว่งจำเลยกับห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ทำขึ้น ณ ที่ทำการของจำเลยซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดพล แม้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาจ้างให้แก่โจทก์ โจทก์ก็เป็นเพียงผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องของห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ในอันที่จะบังคับชำระหนี้ตามมูลหนี้เดิมจากจำเลยแทนห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. เมื่อสัญญาที่เป็นมูลหนี้ให้เกิดการโอนสิทธิเรียกร้องเกิดขึ้น ณ ที่ทำการของจำเลย และจำเลยปฏิเสธไม่ชำระหนี้ตามสัญญาจ้างให้แก่โจทก์มูลเหตุซึ่งเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิอันจะทำให้โจทก์มีอำนาจฟ้องจึงเกิดขึ้น ณ ที่ทำการของจำเลย ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดพล

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 145/2553 สาระสำคัญในการกู้ยืมเงินคือการส่งมอบและการทำสัญญาหรือหลักฐานเป็นหนังสือ ดังนั้น การที่โจทก์จะเบิกหรือถอนเงินจากธนาคารใดไปให้จำเลยกู้ยืมเงินมิใช่สาระสำคัญในการกู้ยืมเงินแต่อย่างใด และตามคำฟ้องโจทก์ร่วมกับจำเลยเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ไว้ในธนาคารที่อยู่ในท้องที่ที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในขณะทำสัญญา เงินที่โจทก์โอนไปยังไม่เป็นสิทธิของจำเลยเพราะโจทก์ยังมีสิทธิเบิกถอนได้ การที่จำเลยจะรับเงินที่โจทก์ให้กู้ยืมได้จะต้องไปเบิกถอนเงินจากธนาคารดังกล่าว ธนาคารดังกล่าวจึงถือว่าเป็นที่รับมอบเงินที่กู้ยืม จึงเป็นกรณีที่มูลคดีเกิดขึ้นในท้องที่เดียวกับที่จำเลยมีภูมิลำเนาในขณะทำสัญญาและที่ระบุในสัญญากู้ยืมเงินว่าเป็นที่จัดทำสัญญากู้ยืมเงิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4687/2553 ข้อตกลงจ้างเหมาแก้ไขต่อเติมบ้านที่โจทก์ทำกับจำเลยที่ 1 เป็นสัญญาจ้างทำของ แม้ไม่ทำเป็นเอกสารก็สมบูรณ์หาจำต้องทำเป็นหนังสือไม่ เมื่อโจทก์ตกลงกับจำเลยที่ 1 ด้วยวาจาที่จังหวัดนครสวรรค์ สัญญายอมเกิดขึ้นที่จังหวัดนครสวรรค์ทั้งตามฟ้องก็ปรากฏว่าจำเลยทั้งสองมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์ โจทก์จึงต้องฟ้องจำเลยทั้งสองต่อศาลจังหวัดนครสวรรค์ตาม ป.วิ.พ.มาตรา 4 (1)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 145/2553 สาระสำคัญในการกู้ยืมเงินคือการส่งมอบและการทำสัญญาหรือหลักฐานเป็นหนังสือ ดังนั้น การที่โจทก์จะเบิกหรือถอนเงินจากธนาคารใดไปให้จำเลยกู้ยืมเงิน มิใช่สาระสำคัญในการกู้ยืมเงินแต่อย่างใด และตามคำฟ้อง โจทก์ร่วมกับจำเลยเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ไว้ในธนาคารที่อยู่ในท้องที่ที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในขณะทำสัญญา เงินที่โจทก์โอนไปยังไม่เป็นสิทธิของจำเลยเพราะโจทก์ยังมีสิทธิเบิกถอนได้ การที่จำเลยจะรับเงินที่โจทก์ให้กู้ยืมได้จะต้องไปเบิกถอนเงินจากธนาคารดังกล่าว ธนาคารดังกล่าวจึงถือว่าเป็นที่รับมอบเงินที่กู้ยืม จึงเป็นกรณีที่มูลคดีเกิดขึ้นในท้องที่เดียวกับที่จำเลยมีภูมิลำเนาในขณะทำสัญญาและที่ระบุในสัญญากู้ยืมเงินว่าเป็นที่จัดทำสัญญากู้ยืมเงิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8818/2551 แม้โจทก์จะลงลายมือชื่อในสัญญาเช่าซื้อที่สำนักงานโจทก์ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานครก่อนแล้วจึงส่งสัญญาเช่าซื้อให้จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อในฐานะผู้เช่าซื้อที่จังหวัดสงขลา ก็ย่อมถือได้ว่าสำนักงานโจทก์เป็นสถานที่ที่จำเลยเช่าซื้ออันเป็นสถานที่ที่มูลคดีเกิดอีกแห่งหนึ่ง

ด้วย เมื่อสำนักงานโจทก์ตั้งอยู่เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ตาม ป.วิ.พ.มาตรา 4 (1) และมาตรา 5

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8506/2551 โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยรับผิดชำระเงินตามเช็ค จึงต้องพิจารณาว่ามูลคดีตามฟ้องเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นศาลใด โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องที่ศาลชั้นต้นได้เมื่อธนาคารตามเช็คซึ่งปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น การที่โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยที่ศาลชั้นต้นจึงชอบแล้ว ส่วนเช็คจะมีมูลหนี้หรือไม่ ไม่เกี่ยวกับเรื่องเขตอำนาจศาล เป็นเรื่องที่ศาลจะต้องวินิจฉัยจากพยานหลักฐานของคู่ความ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3720/2551 คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองสั่งซื้อสินค้าผ่านพนักงานของโจทก์ที่จังหวัดนครปฐมซึ่งเป็นภูมิลำเนาของจำเลยทั้งสอง จากนั้นพนักงานของโจทก์ส่งใบสั่งซื้อสินค้ามายังโจทก์ที่จังหวัดสมุทรปราการในเขตศาลชั้นต้นเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อโจทก์มีคำสั่งอนุมัติก็จะจัดส่งสินค้าไปให้จำเลยทั้งสองที่จังหวัดนครปฐม ดังนี้ เป็นการที่จำเลยทั้งสองทำคำเสนอต่อโจทก์ที่ไม่ได้อยู่เฉพาะหน้า หากโจทก์ประสงค์ทำสัญญาซื้อขายกับจำเลยทั้งสองก็ต้องแสดงเจตนาโดยบอกกล่าวสนองรับไปถึงจำเลยทั้งสองอย่างไรก็ตามการที่โจทก์จัดส่งสินค้าตามคำสั่งซื้อไปให้จำเลยทั้งสองที่จังหวัดนครปฐมและจำเลยทั้งสองได้รับมอบสินค้าไว้แทนการบอกกล่าวสนองรับก็ถือว่าสถานที่รับมอบสินค้าเป็นสถานที่ที่มูลแห่งคดีได้เกิดขึ้น ที่โจทก์ฎีกาว่า มูลคดีเกิดขึ้นแล้วตั้งแต่โจทก์อนุมัติและดำเนินการจัดส่งสินค้าแก่จำเลยทั้งสองโดยมิต้องบอกกล่าวสนองรับนั้น เห็นว่า ตามคำเสนอของจำเลยทั้งสอง จำเลยทั้งสองมิได้แสดงเจตนาให้ถือว่าการกระทำของโจทก์ดังกล่าวเป็นการสนองรับ ทั้งทางนำสืบของโจทก์และจำเลยทั้งสองก็ไม่ปรากฏว่าทั้งสองฝ่ายมีประเพณีปฏิบัติเช่นนั้นที่จะทำให้ก่อเกิดสัญญาในอันจะทำให้เกิดมูลคดี ณ ภูมิลำเนาของโจทก์ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1486/2551 โจทก์ฟ้องคดีนี้ต่อศาลชั้นต้น (ศาลแพ่ง) ได้หรือไม่ เห็นว่าก่อนฟ้องคดีนี้โจทก์เคยฟ้องจำเลยทั้งสามต่อศาลแพ่งธนบุรี และคดีดังกล่าวถึงที่สุดโดยศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามคำฟ้องและคำขอบังคับของโจทก์มุ่งประสงค์ให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ที่ไม่ขายทอดตลาดที่ดินตามฟ้องให้แก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ให้ราคาสูงสุดและเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาประมูลครั้งก่อนซึ่งโจทก์เห็นว่าเป็นคำสั่งที่ฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 309 ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นสาระสำคัญ กับมีคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นคำขอต่อเนื่อง ฟ้องของโจทก์จึงเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีในคดีหมายเลขแดงที่ 459/2543 ของศาลแพ่งซึ่งออกหมายบังคับคดีส่งให้ไปศาลจังหวัดเพชรบุรีบังคับคดีแทน และจำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้โดยครบถ้วนและถูกต้องกรณีต้องด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 7 (2) ประกอบมาตรา 15 วรรคท้ายและมาตรา 302 วรรคหนึ่งและวรรคท้าย โจทก์จะต้องเสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีคือยื่นต่อศาลแพ่งซึ่งเป็นศาลที่ออกหมายบังคับคดี หรืออาจยื่นต่อศาลจังหวัดเพชรบุรีซึ่งเป็นศาลที่บังคับคดีแทน มิใช่ศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนา (ศาลแพ่งธนบุรี) ดังนั้น โจทก์จึงต้องเสนอคดีนี้โดยทำเป็นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นในคดีเดิมคือศาลแพ่งในคดีหมายเลขแดงที่ 459/2543 ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี หากยื่นคำฟ้องต่อศาลชั้นต้น (ศาลแพ่ง) เป็นคดีใหม่ไม่ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษามานั้นชอบแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 3300/2551 คำว่า มูลคดี หมายถึง ต้นเหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิอันจะทำให้โจทก์เกิดอำนาจฟ้อง จำเลยไม่มีภูมิลำเนาในเขตอำนาจศาลชั้นต้น และเมื่อพิจารณาใบสมัครขอสินเชื่อ ก็ปรากฏว่าจำเลยทำสัญญาขอสินเชื่อจากโจทก์สาขารังสิตซึ่งมีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นเช่นกัน ดังนี้ มูลคดีจึงมิได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น ส่วนการที่โจทก์ได้ออนเงินกู้ที่จำเลยขอสินเชื่อเข้าบัญชีของจำเลยที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาซีคอนสแควร์ ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้นนั้น ธนาคารดังกล่าวเป็นเพียงธนาคารที่จำเลยมีบัญชีเงินฝากอยู่เท่านั้น ไม่ใช่สถานที่ที่จำเลยได้ทำสัญญากับโจทก์ อีกทั้งไม่ใช่สถานที่ที่จำเลยจะต้องไปรับเงินที่กู้จากโจทก์โดยตรง กรณีจึงไม่อาจถือว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่มูลคดีเกิด

คำพิพากษาฎีกาที่ 3100/2551 คำว่า มูลคดี ตามที่บัญญัติใน ป.วิ.พ.มาตรา 4 นั้น หมายถึง มูลเหตุซึ่งเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิอันจะทำให้เกิดอำนาจฟ้องแก่โจทก์ คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองเรียกค่าสินค้าฝากขายที่จำเลยทั้งสองค้างชำระอันเนื่องจากโจทก์ตั้งให้จำเลยทั้งสองเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าที่โจทก์ผลิตในจังหวัดพัทลุง โดยพนักงานของโจทก์เป็นผู้ติดต่อกับจำเลยทั้งสองที่จังหวัดพัทลุง แม้มิได้ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ แต่จำเลยทั้งสองก็ได้แสดงเจตนาสนองรับเป็นตัวแทนที่จังหวัดพัทลุงนั่นเอง ดังนั้น สัญญาที่เป็นมูลเหตุให้เกิดสิทธิฟ้องร้องของโจทก์จึงเกิดขึ้นที่จังหวัดพัทลุง ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดพัทลุง ส่วนที่ตั้งของสำนักงานโจทก์เป็นเพียงสถานที่ที่พนักงานโจทก์ทำงานอยู่ในเวลาที่จำเลยทั้งสองโทรศัพท์มาติดต่อเพื่อให้ส่งสินค้าเท่านั้น ซึ่งสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อส่งสินค้าไม่ใช่ติดต่อทำสัญญา ย่อมไม่ใช่สถานที่ที่มูลคดีเกิด

คำพิพากษาฎีกาที่ 5540/2551 สิทธิของผู้ร้องที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากในธนาคาร เป็นคนละส่วนกับสิทธิในการร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกในที่ดินที่ผู้ร้องได้รับตามพินัยกรรม การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกในบัญชีเงินฝากดังกล่าวจึงเป็นการยื่นคำร้องขอใหม่เข้ามาในคดีเดิม มิใช่เป็นคำร้องขอที่เสนอภายหลังเกี่ยวเนื่องกับคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้น ผู้ร้องขอที่จะยื่นคำร้องขอเป็นคดีใหม่ การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอในคดีเดิมจึงเป็นการมิชอบ

การตรวจคำคู่ความ (มาตรา 18)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4657/2555¹ คำร้องของผู้ร้องระบุว่าผู้ร้องทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างกับจำเลย แต่ยังไม่ชำระราคาไม่ครบและจำเลยยังไม่ได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้การที่ผู้ร้องอ้างว่าจำเลยได้มอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแล้วก็เป็นเพียงการที่ผู้ร้องในฐานะผู้จะซื้อยึดถือแทนจำเลยในฐานะผู้จะขายเท่านั้น ไม่อาจอ้างการครอบครองปรปักษ์ได้ และกรณีถือไม่ได้ว่าผู้ร้องถูกโต้แย้งสิทธิในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอชดเชยทรัพย์ การที่ศาลชั้นต้นตรวจคำร้องขอ

¹ จากฎีกานี้ถือเป็นการยกฟ้องตามป.วิ.พ.มาตรา 172 วรรคท้าย ซึ่งมีผลเท่ากับเป็นการวินิจฉัยเนื้อหาหรือประเด็นแห่งคดีแล้ว มิใช่เป็นเพียงคำสั่งไม่รับคำคู่ความตามมาตรา 18 การที่ศาลชั้นต้นไม่สั่งคืนคำขึ้นศาลจึงชอบแล้ว

ชัดทรัพย์และเห็นว่าผู้ร้องไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอชัดทรัพย์ จึงมีคำสั่งยกคำร้องโดยไม่ทำการไต่สวนพยานหลักฐานได้อีกจึงชอบแล้ว

คำพิพากษาฎีกา 3801/2555 โจทก์อ้างว่า สัญญาเช่ามีค้ำมั่นว่าก่อนครบ สัญญาเช่าโจทก์และจำเลยจะปรับเปลี่ยนค่าเช่าหรือระยะเวลาเช่าในอัตราที่เป็นธรรม ดังที่ปฏิบัติมาเป็นปกติประเพณี ข้อความดังกล่าวไม่มีรายละเอียดชัดเจนเกี่ยวกับค่าเช่าหรือระยะเวลาเช่าที่แน่นอนอันเป็นสาระสำคัญของสัญญาเช่า จึงยังไม่เข้าลักษณะค้ำมั่นจะให้เช่า เมื่อจำเลยเพิกเฉยไม่สนองรับคำเสนอที่โจทก์แจ้งไปถือว่าคำเสนอของโจทก์ตกไป สัญญาเช่าจึงไม่เกิดขึ้น กรณีถือได้ว่าจำเลยไม่ได้กระทำการอันเป็นการโต้แย้งสิทธิและหน้าที่ของโจทก์ที่โจทก์จะบังคับให้จำเลยทำสัญญาเช่าฉบับใหม่กับโจทก์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 55 โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย ซึ่งในชั้นตรวจคำฟ้องศาลชั้นต้นต้องปฏิบัติตาม ป.วิ.พ. มาตรา 172 วรรคท้าย ที่บัญญัติว่า “ให้ศาลตรวจคำฟ้องนั้นแล้วสั่งรับไว้หรือให้ยกเสีย หรือให้คืนไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18” คำว่า ให้ยกเสียตามบทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นการยกฟ้องของโจทก์นั่นเอง ศาลย่อมมีอำนาจยกฟ้องในชั้นตรวจคำฟ้องได้โดยไม่จำเป็นต้องสั่งรับฟ้องไว้ก่อน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2815/2554 การที่จำเลยวางเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ครบถ้วน มิใช่เป็นกรณีที่คู่ความมิได้ชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาล โดยถูกต้องครบถ้วนตาม ป.วิ.พ.มาตรา 18 วรรคสอง ซึ่งศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้คู่ความชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาลให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำคู่ความตั้งนั้น ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยโดยไม่สั่งให้จำเลยวางค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ถูกต้องครบถ้วนจึงชอบแล้ว (ฎีกาที่ 11170/2555 วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7988/2553 ป.วิ.พ.มาตรา 229 บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้อุทธรณ์ซึ่งอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นที่มีผลเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือมีผลทำให้คำพิพากษาศาลชั้นต้นถูกยกเลิกเพิกถอนไปต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ แม้อุทธรณ์คำสั่งของจำเลยเป็นอุทธรณ์คำสั่งกรณีขาดนัดยื่นคำให้การ จำเลยก็ต้องวางเงินค่าธรรมเนียมใช้แทนดังกล่าว เพราะหากศาลอุทธรณ์ภาค 3 เห็นว่าจำเลยมิได้ตั้งใจขาดนัดยื่นคำให้การและมีคำสั่งอนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่ตามอุทธรณ์ของจำเลยก็จะทำให้คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่บังคับให้จำเลยไปจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินให้แก่โจทก์เป็นอันต้องถูกเพิกถอนไปทันที อุทธรณ์คำสั่งของจำเลยจึงเท่ากับเป็นการอุทธรณ์ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นอยู่ในตัว จำเลยจึงต้องนำเงินค่าธรรมเนียมใช้แทน ดังกล่าวมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์คำสั่งนั้นด้วย เมื่อจำเลยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว อุทธรณ์คำสั่งของจำเลยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในชั้นตรวจคำฟ้องอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยได้ทันทีโดยไม่ต้องกำหนดเวลาให้จำเลยวางเงินค่าธรรมเนียมใช้แทนเสียก่อน เพราะกรณีมิใช่เรื่องของการมิได้ชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาล โดยไม่ถูกต้องครบถ้วนตาม ป.วิ.พ.มาตรา 18 ซึ่งศาลต้องสั่งให้ชำระหรือวางค่าธรรมเนียมให้ถูกต้องครบถ้วนเสียก่อนที่จะมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำคู่ความ เมื่ออุทธรณ์ของจำเลยเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วย

กฎหมายศาลอุทธรณ์ภาค 3 ชอบที่จะพิพากษายกอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยโดยไม่ต้องกำหนดเวลาให้จำเลยวางเงินค่าธรรมเนียมใช้แทนหรือต้องแจ้งให้จำเลยทราบก่อนแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2553 ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินและยื่นคำร้องขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาในศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน คำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค 1 ถึงที่สุดแล้วตาม ป.วิ.พ. มาตรา 156 วรรคท้าย การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลหลายครั้ง จนครั้งสุดท้ายศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่ง ศาลอุทธรณ์ภาค 1 มีความเห็นว่าคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ผู้ร้องขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลออกไปอีกนั้นชอบแล้ว คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ดังกล่าวเป็นเรื่องที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 มีคำสั่งต่อเนื่องจากคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ร้องอุทธรณ์อย่างคนอนาถาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ต่อไปอีก และเมื่อผู้ร้องไม่วางเงินค่าธรรมเนียมศาลให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ศาลก็ชอบที่จะไม่รับคำร้องชดเชยทรัพย์สินไว้พิจารณาได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 18 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 871/2550 ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 18 วรรคสอง เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้รับฟ้องไว้แล้ว ภายหลังเห็นว่าคำฟ้องของโจทก์ไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ชอบที่ศาลชั้นต้นจะสั่งให้โจทก์แก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเสียก่อน หากโจทก์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งจึงจะสั่งให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้รับฟ้องและสั่งใหม่เป็นไม่รับฟ้อง เมื่อหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดีและแต่งตั้งทนายความไม่ ถูกต้องการแต่งตั้งทนายความก็ไม่ถูกต้องไปด้วย ทนายความซึ่งลงลายมือชื่อในคำฟ้องจึงไม่มีอำนาจทำการแทนในฐานะทนายความของโจทก์ เท่ากับคำฟ้องไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ศาลชั้นต้นจึงต้องสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเสียก่อน การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งรับคำฟ้องและมีคำสั่งไม่รับฟ้องจึงไม่ชอบ

เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้อง โจทก์มิได้อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวทั้งโจทก์ยังได้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องไว้ก่อนแล้ว แสดงว่าโจทก์พอใจคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับฟ้องแล้ว จึงไม่มีเหตุสมควรที่ศาลฎีกาจะส่งสำนวนคืนศาลชั้นต้นเพื่อจัดการให้มีการลงลายมือชื่อโจทก์ให้ถูกต้องตาม ป.วิ.พ. มาตรา 18 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 968/2552 ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 229 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้อุทธรณ์ที่จะต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ จำเลยผู้อุทธรณ์จึงมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดหาใช่เป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องมีคำสั่งให้จำเลยปฏิบัติตามเสียก่อนไม่ การที่จำเลยยื่นอุทธรณ์โดยชำระเพียงค่าชั้นอุทธรณ์โดยมิได้วางเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์และผู้ซื้อทรัพย์สินตามคำพิพากษาดังกล่าว จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายศาลอุทธรณ์ชอบที่จะมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของจำเลยได้ทันทีโดยไม่ต้องมีคำสั่งให้จำเลยนำเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวมาวางศาลเสียก่อน กรณีมิใช่เรื่องการมิได้ชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาลโดยถูกต้องครบถ้วนตามมาตรา 18 ที่ศาลจะต้องสั่งให้ชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาลให้ถูกต้องครบถ้วนเสียก่อนที่จะสั่งไม่รับคำคู่ความ

การเสนอคำขอหรือคำแถลง (มาตรา 21)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10167/2555 วันนัดไต่สวนคำร้องผู้ร้องมาศาล ส่วนจำเลยทั้งสามทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาลและไม่ยื่นคำคัดค้าน ส่วนโจทก์ยื่นคำแถลงไม่คัดค้านคำร้องของผู้ร้องศาลชั้นต้นสอบถามทนายผู้ร้องแล้วแถลงว่าทรัพย์สินที่โจทก์นำยึดยังไม่ได้ขายทอดตลาด ผู้ร้องเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษาและเป็นเจ้าหนี้จำนองในทรัพย์สินที่โจทก์นำยึด โดยทนายผู้ร้องส่งเอกสารเกี่ยวกับการเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามาขอมและเจ้าหนี้จำนอง ศาลจึงจัดไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งที่ศาลย่อมมีอำนาจกระทำได้ และถือว่าเป็นการไต่สวนโดยเปิดโอกาสให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งคัดค้านก่อนตามป.วิ.พ. มาตรา 21 (2) แล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1238/2555 ป.วิ.พ.มาตรา 21 (2) บัญญัติว่า "ถ้าประมวลกฎหมายนี้มิได้บัญญัติว่าคำขออันใดจะทำได้แต่ฝ่ายเดียว ห้ามมิให้ศาลทำคำสั่งในเรื่องนั้น ๆ โดยมีให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือคู่ความอื่น ๆ มีโอกาสคัดค้านก่อน..." เมื่อป.วิ.พ.มิได้บัญญัติให้คำขอตามคำร้องขอเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแทนโจทก์ตามพ.ร.ก.บริษัทบริหารสินทรัพย์ฯ ของผู้ร้องทำได้แต่ฝ่ายเดียว ดังนั้น ก่อนที่จะไต่สวนหรือมีคำสั่ง ศาลชั้นต้นชอบที่จะให้จำเลยทั้งสามมีโอกาสคัดค้านก่อน โดยมีคำสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องเช่นนั้นแก่จำเลยทั้งสามล่วงหน้าและให้โอกาสยื่นคัดค้านเข้ามาภายในเวลาที่กำหนด การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ไปเลยทีเดียว เป็นการก้าวล่วงข้ามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 21 (2) อันเป็นบทกฎหมายในข้อที่มุ่งหมายจะยังให้การเป็นไปด้วยความยุติธรรม ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นเสียตาม ป.วิ.พ. มาตรา 27

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1769/2555 เมื่อศาลชั้นต้นรับคำร้องขอของผู้ร้องที่ขอให้ศาลมีคำสั่งว่าที่ดินตามคำร้องขอเป็นของผู้ร้องโดยการครอบครองปรบักษ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ร้องนำส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอแก่ผู้คัดค้านซึ่งเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่ปรากฏตามสำเนาหมายนัดและรายงานเจ้าพนักงานศาลในสำนวนว่า เจ้าพนักงานศาลนำส่งเพียงหมายนัดเท่านั้น มิได้นำส่งสำเนาคำร้องขอด้วย ทำให้ผู้คัดค้านไม่ทราบถึงการร้องขอของผู้ร้องอันทำให้เสียสิทธิในการที่จะคัดค้านคำร้องขอของผู้ร้องก่อนตาม ป.วิ.พ.มาตรา 21(2) จึงเป็นกรณีที่ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ในข้อที่มุ่งหมายจะยังให้การเป็นไปด้วยความยุติธรรมในเรื่องการส่งคำคู่ความ การดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาของศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบเช่นกัน การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 ให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นที่ผิดระเบียบและให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีใหม่จึงชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4657/2555 คำร้องขอของผู้ร้องมีข้อความระบุไว้ชัดเจนอยู่แล้วว่าผู้ร้องได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทกับจำเลย แต่ยังไม่ชำระราคาไม่ครบตามสัญญาและจำเลยยังมีได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทให้แก่ผู้ร้อง กรรมสิทธิ์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทจึงยังมีได้ตกเป็นของผู้ร้องทางนิติกรรม ส่วนที่ผู้ร้องอ้างในคำร้องขอว่า จำเลยในฐานะผู้จะขายได้มอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทแล้ว ก็ถือเป็นเพียงการให้ผู้ร้องในฐานะผู้จะซื้อยึดถือแทนจำเลยในฐานะผู้จะขายเท่านั้น ผู้ร้องจึงไม่อาจอ้างว่า ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ด้วยการครอบครองปรบักษ์